

SLUTREDOVISNING

2023-12-07

Ärendnr:

NV-05584-20

Uppdrag att främja en mer effektiv och enhetlig tillsyn enligt miljöbalken

Slutredovisning av ett regeringsuppdrag
(M2020/01034/Me)

Innehåll

SAMMANFATTNING	4
1. INLEDNING	7
1.1. Uppdraget	7
1.2. Bakgrund	8
1.3. Genomförande och samordning	8
2. REDOVISNING AV UPPDRAGET	9
2.1. Nationell tillsynsstrategi	9
2.1.1. Perioder för nationell tillsynsstrategi och tillsynsvägledningsplan	9
2.1.2. Arbetsmodell för nationell tillsynsstrategi	10
2.1.3. Våra förslag och fortsatta arbete	11
2.2. Plan för ökad digitalisering av tillsynsvägledning och tillsyn enligt miljöbalken	12
2.2.1. Framtagande av plan för digitalisering	12
2.2.2. Digitaliseringsplanens innehåll	13
2.2.3. Digitalisering av råd och stöd	14
2.2.4. Digitalisering av uppföljning och utvärdering	16
2.2.5. Våra förslag och fortsatta arbete	17
2.3. Digitalisering av tillsyn	17
2.3.1. Våra förslag och fortsatt arbete	18
2.4. Samlad nationell uppföljning och utvärdering	18
2.4.1. Behovskartläggning	19
2.4.2. Indikatorer och nyckeltal	19
2.4.3. Uppföljning kopplat till den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken	20
2.4.4. Åtgärder för att särskilt utveckla och förbättra uppföljning av kommunernas tillsynsarbete	20
2.4.5. Utveckling av uppföljning som skett på respektive central myndighet	21
2.4.6. Våra förslag och fortsatta arbete	23
2.5. Kompetens inom tillsynen	24
2.5.1. Kriterier för kompetens	25
2.5.2. Plan för fort- och vidareutbildning	27
2.5.3. Våra förslag och fortsatta arbete	30
3. SAMVERKAN	31
3.1. Övriga centrala miljöbalksmyndigheter	31
3.2. Försvarsinspektören för hälsa och miljö	31
3.3. Kommuner	31

3.4.	Näringsliv	32
3.5.	EUs handlingsplan	32
4.	BILAGOR	33
1	Arbetsmodell för framtagande av den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken som följer av 3 kap. 19 § miljötillsynsförordningen (2011:13)	33
2	Plan för ökad digitalisering av tillsynsvägledning och tillsyn enligt miljöbalken	33
3	Konsekvensutredning avseende ett lagstadgat krav på att den personal som utför tillsyn ska ha relevant utbildning och erfarenhet för de uppgifter som ska utföras	33
4	Plan för fort- och vidareutbildning	33

Sammanfattning

Regeringen har uppdragit åt Naturvårdsverket att tillsammans med Folkhälsomyndigheten, Havs- och vattenmyndigheten, Kemikalieinspektionen, Statens jordbruksverk och länsstyrelserna utveckla samarbetsformer och genomföra åtgärder i syfte att främja en mer enhetlig och effektiv tillsyn och en mer samlad tillsynsvägledning enligt miljöbalken (1998:808). Naturvårdsverket har av regeringen utsetts till samordnande myndighet.

Naturvårdsverket, har gjort årliga delredovisningar, i december 2021 och 2022, och ska slutredovisa uppdraget den 31 december 2023.

Redovisningen är indelad i olika deluppdrag: nationell tillsynsstrategi, plan för ökad digitalisering, samlad nationell uppföljning och utvärdering samt kompetens inom tillsynen. Respektive del redovisar vad som har gjorts, vilka resultat vi kommit fram till, samt förslag och fortsatt arbete.

Nationell tillsynsstrategi

Uppdraget bestod i att ta fram en arbetsmodell som beskriver tillvägagångssättet vid utarbetandet av en nationell tillsynsstrategi. Arbetsmodellen ska ta hänsyn till att samtliga tillsynsvägledande centrala myndigheter ska delta i arbetet med en tillsynsstrategi (se bilaga 1). I uppdraget har även ingått att överväga hur lång period tillsynsstrategin och tillsynsvägledningsplanerna enligt 3 kap. 17 § miljötillsynsförordningen (2011:13), ska omfatta.

I den framtagna arbetsmodellen har vi:

- Förtydligat och utvecklat formerna för samverkan för att ta fram den nationella tillsynsstrategin.
- Beskrivit hur tillsynsmyndigheterna genom ett remissförfarande kommer att kunna ge inspel och synpunkter och därmed påverka urvalet och utformningen av tillsynsstrategins fokusområden.
- Breddat tillsynsstrategin till att utöver nationellt prioriterad tillsyn även omfatta fokusområden, för att stärka tillsynsmyndigheternas förmåga att genomföra sitt tillsynsuppdrag.

Uppdraget är i och med denna redovisning slutfört.

Plan för ökad digitalisering av tillsynsvägledning och tillsyn enligt miljöbalken

Uppdraget har varit att ta fram en plan för ökad digitalisering som, med beaktande av säkerhetsskyddslagen (2018:585), kan leda fram till nya arbetssätt och digitala lösningar för både tillsynsvägledning, tillsyn och rapportering.

Den framtagna planen för ökad digitalisering av tillsynsvägledning och tillsyn enligt miljöbalken, digitaliseringsplanen (se bilaga 2), syftar till att:

- Säkerställa framtida samverkan mellan de utpekade myndigheterna.
- Ange vilka resurser som krävs för det fortsatta arbetet mot målbilderna.
- Tydligt kommunicera hur arbetet framåt, mot de två framtagna målbilderna, kan se ut.

Deltagande myndigheter har arbetat fram en gemensam vision för en framtida mer samordnad och effektivare tillsynsvägledning. Visionen anger att: Tillsynsplattformen är en mötesplats för hela tillsynssverige och underlättar för de som arbetar vid tillsynsmyndigheter och tillsynsvägläsnade myndigheter genom att samla alla relevanta funktioner kopplade till tillsyn enligt miljöbalken för respektive användargrupp.

Digitaliseringsplanen är uppdelad i två delprojekt:

- Digitalisering av råd och stöd.
- Digitalisering av uppföljning och utvärdering.

Aktiviteterna i digitaliseringsplanen syftar till att ta fram underlag inför beslut om att påbörja planeringsfasen och utgår från Europeiska interoperabilitetsramverket (EIF).

Samlad nationell uppföljning och utvärdering

Uppdraget har varit att föreslå åtgärder för att ytterligare utveckla en samlad uppföljning av tillsynen och redovisningen av denna. En utvecklad och samordnad digitalisering är en viktig förutsättning för en kostnadseffektiv uppföljning.

Att genomföra en behovskartläggning av de behov av uppföljning och utvärdering som identifierats har ingått i uppdraget. Vi har också påbörjat ett arbete med att ta fram lämpliga indikatorer inom områden som direkt eller indirekt påverkar genomförandet av tillsynen.

Kompetens inom tillsynen

Uppdraget har varit att ta fram förslag på kriterier för kompetens med tillhörande konsekvensutredning (se bilaga 3) samt en plan för fort- och vidareutbildning för dem som arbetar med tillsyn enligt miljöbalken (se bilaga 4).

Miljötillsynsutredningen¹ föreslog att det införs en bestämmelse i miljötillsynsförordningen som anger att den personal som utför tillsyn ska ha relevant utbildning och erfarenhet för de uppgifter som ska utföras.

Utifrån detta har vi tagit fram förslag på kriterier för kompetens för att tydliggöra och specificera vilken kompetens som kan och bör fordras för tillsyn enligt miljöbalken.

Planen för fort- och vidareutbildning omfattar områden som är gemensamma för all tillsynspersonal, och syftar till att underlätta möjligheten till

---

¹ Miljötillsyn och sanktioner – en tillsyn präglad av ansvar, respekt och enkelhet. SOU 2017:63.

kompetensutveckling för personer som arbetar med tillsyn. Exempel på områden som är med i planen är förvaltningskunskap, olika delar av miljöbalken och dess författningar, tillsynsmetodik samt kommunikation och bemötande.

Samverkan

Arbetet med regeringsuppdraget har skett i ett tätt samarbete mellan de fem deltagande centrala myndigheterna och länsstyrelserna. Arbetet har bidragit till att de centrala tillsynsvägledande myndigheterna har fått bättre insyn i varandras arbete. I ett längre perspektiv kan en ökad samverkan resultera i bättre förutsättningar för tillsynsmyndigheterna att fullfölja sina respektive tillsynsuppdrag.

Myndigheternas förslag för fortsatt arbete

Myndigheternas förslag: Regeringen ger berörda myndigheter i uppdrag att genomföra de aktiviteter som finns redovisade i planen för ökad digitalisering av tillsynsvägledning och tillsyn enligt miljöbalken.

Länsstyrelsernas deltagande i uppdraget ska samordnas av Länsstyrelsen i län. Naturvårdsverket föreslås samordna uppdraget mellan Länsstyrelse i län och övriga berörda myndigheter.

Myndigheternas förslag: Kriterierna för kompetens införs som en ny bestämmelse i miljötillsynsförordningen.

1. Inledning

1.1. Uppdraget

Regeringen har uppdragit åt Naturvårdsverket att tillsammans med Folkhälsomyndigheten, Havs- och vattenmyndigheten, Kemikalieinspektionen, Statens jordbruksverk och länsstyrelserna utveckla samarbetsformer och genomföra åtgärder i syfte att främja en mer enhetlig och effektiv tillsyn och en mer samlad tillsynsvägledning enligt miljöbalken. Naturvårdsverket har av regeringen utsetts till samordnande myndighet.

I uppdraget ingår att:

- ta fram en arbetsmodell som kan användas vid utarbetandet av en sådan nationell tillsynsstrategi som följer av bestämmelse i 3 kap. 19 § miljötillsynsförordningen (2011:13),
- överväga hur långa perioder den nationella tillsynsstrategin och tillsynsvägledningsplanerna enligt 3 kap. 17 § miljötillsynsförordningen bör omfatta,
- ta fram en plan för en ökad digitalisering som, med beaktande av säkerhetsskyddslagen (2018:585), kan leda fram till nya arbetssätt och till digitala lösningar för såväl tillsynsvägledning som för tillsyn och rapporter,
- föreslå åtgärder för att utveckla en samlad nationell uppföljning och utvärdering av tillsyn och tillsynsvägledning i enlighet med 3 kap. 21 § miljötillsynsförordningen,
- föreslå åtgärder för att särskilt utveckla och förbättra uppföljning av kommunernas tillsynsarbete och ta fram lämpliga indikatorer som kan belysa betydelsen av samverkan mellan kommuner inom områden som direkt eller indirekt påverkar genomförandet av tillsynen,
- ta fram kriterier för vilken kompetens inom tillsynen som behövs samt analysera konsekvenserna av ett lagstadgat krav på att den personal som utför tillsyn ska ha relevant utbildning och erfarenhet för de uppgifter som ska utföras och
- ta fram en plan för fort- och vidareutbildning för personer som arbetar med tillsyn.

Naturvårdsverket ska senast slutredovisa uppdraget den 31 december 2023 och årliga delredovisningar har dessförinnan lämnats in, i december 2021 och 2022.

Beslut om den här slutredovisningen har fattats av generaldirektören Björn Risinger den 7 december 2023 (NV-05584-20) efter förankring hos övriga deltagande myndigheter på ledningsnivå.

1.2. Bakgrund

Regeringen anger i sitt beslut nedanstående underlag som bakgrund till regeringsuppdraget.

Regeringen beslutade den 14 april 2016 att tillkalla en särskild utredare med uppgift att se över miljötillsynen och sanktionssystemet i miljöbalken.² Miljötillsyn och sanktioner – en tillsyn präglad av ansvar, respekt och enkelhet (miljötillsynsutredningen), redovisades i juni 2017¹. Betänkandet remitterades och fick i huvudsak positiv respons.

Mot bakgrund av utredningens förslag vidtog regeringen därefter vissa åtgärder. I prop. ”Förbättrad tillsyn på miljöområdet”³ föreslogs bland annat en precisering av tillsynsbegreppet och en möjlighet att ingripa mot en kommun som inte sköter sitt uppdrag. Nya bestämmelser om nationella mål för tillsynen och en tillsynsstrategi infördes i 3 kap. 19–20 §§ miljötillsynsförordningen. Länsstyrelserna fick dessutom i regleringsbrevet för 2020 i uppdrag att bedöma behovet av ytterligare kommunal samverkan.

EU-kommissionen har inlett granskningar för att förbättra genomförandet av miljöpolitiken och miljölagstiftningen i EU. I den första landrapporten⁴ för Sverige framhålls bland annat att samverkan mellan myndigheterna är en framgångsfaktor för att säkerställa enhetlighet, undvika dubbelarbete och minska den administrativa bördan. Rapporten tar även upp att den efterlevnadsfrämjande verksamheten på regional och lokal nivå kan förbättras. I den andra landrapporten⁵ anges som en prioriterad åtgärd att Sverige bör förbättra sin övergripande miljöstyrning ytterligare, bland annat i fråga om förvaltningarnas kapacitet och samordning.

EU-kommissionen meddelade den 18 januari 2018 en handlingsplan⁶ som syftar till att öka efterlevnaden av den europeiska miljölagstiftningen och förbättra miljöstyrningen.

1.3. Genomförande och samordning

I syfte att underlätta genomförandet valde de utpekade myndigheterna tidigt att dela in regeringsuppdraget i olika deluppdrag. Slutredovisningens resultat är strukturerat utifrån deluppdragen.

² Enhetliga och effektiva system för miljötillsyn och sanktioner. Dir. 2016:32.

³ Förbättrad tillsyn på miljöområdet. Prop. 2019/20:137.

⁴ Landrapport Granskningen av genomförandet av EU:s miljöpolitik – SVERIGE, Bryssel den 3.2.2017, SWD (2017) 56 final.

⁵ Landrapport Granskningen av genomförandet av EU:s miljöpolitik – SVERIGE Bryssel den 4.4.2019 SWD (2019) 117 final.

⁶ EU:s åtgärder för att förbättra efterlevnaden av miljölagstiftningen och miljöstyrningen (COM (2018) 10 final.

2. Redovisning av uppdraget

Redovisningen är uppdelad utifrån de olika deluppdragen: nationell tillsynsstrategi, plan för ökad digitalisering, samlad nationell uppföljning och utvärdering samt kompetens inom tillsynen. Respektive del redovisar vad som gjorts, vilka resultat vi kommit fram till, samt förslag och fortsatt arbete.

I redovisningen används ordet vi med betydelsen alla deltagande myndigheter som har uppdraget, det vill säga Naturvårdsverket, Jordbruksverket, Kemikalieinspektionen, Hav- och vattenmyndigheten, Folkhälsomyndigheten och länsstyrelserna.

2.1. Nationell tillsynsstrategi

Uppdraget har varit att ta fram en arbetsmodell som beskriver tillvägagångssättet vid utarbetandet av en nationell tillsynsstrategi. Arbetsmodellen ska ta hänsyn till att samtliga tillsynsvägledande centrala myndigheter ska delta i arbetet med en tillsynsstrategi.

I uppdraget har även ingått att överväga vilken tidsperiod tillsynsstrategin respektive tillsynsvägledningsplanerna enligt 3 kap. 17 § miljötillsynsförordningen ska omfatta.

2.1.1. *Perioder för nationell tillsynsstrategi och tillsynsvägledningsplan*

Regeringen beslutade den 6 oktober 2022 om ändring i miljötillsynsförordningen. Ändringen innebär att från och med den 1 januari 2023 ska varje nationell tillsynsstrategi omfatta en period om fyra år, detta enligt 3 kap. 20 §. Tillsynsstrategin ska ses över minst en gång varje år, vid behov oftare. Hur översynen ska gå till framgår av arbetsmodellen, se bilaga 1.

Ändringen i miljötillsynsförordningen överensstämmer med de överväganden som gjordes i delredovisningen av regeringsuppdraget, december 2021. Av redovisningen framgick också att en eventuell ändring i miljötillsynsförordningen innebär att nuvarande strategiperiod förlängs med ett år, och därmed avser perioden 2022–2025. Det innebär i sin tur att tillsynsstrategin nu har samma tidsperiod som den nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan.⁷

Regeringen beslutade även, genom ändring i 3 kap. 17 § miljötillsynsförordningen, att tillsynsvägledningsplanerna ska omfatta en period om två år och ses över minst en gång per år.

---

⁷ <https://www.livsmedelsverket.se/foretagande-regler-kontroll/sa-kontrolleras-ditt-foretag/nkp-webben>, 2023-10-31.

2.1.2. Arbetsmodell för nationell tillsynsstrategi

Uppdragets syfte har varit att ta fram en arbetsmodell för arbetet med att utarbeta en nationell tillsynsstrategi. Arbetsmodellen ska ge berörda parter en väl förankrad och tydlig process att arbeta utifrån samt en klar bild av tillsynsstrategins utformning och upplägg.

Arbetsmodellen beskriver:

- Strategins mål och syfte, upplägg och form samt definitioner.
- Hur myndigheterna samverkar i framtagande och översyn av strategin och vad respektive tillsynsvägläddande myndighet ansvarar för.
- Hur intressenter ges möjlighet till inspel eller delaktighet i arbetet.
- Hur arbetsmodellen ska följas upp och utvärderas, samt vid behov revideras.

Arbetsmodellen har likheter och beröringspunkter med de centrala tillsynsvägläddande myndigheternas process för framtagande av tillsynsvägläddningsplaner och arbetsmodellen har utformats så att processerna stödjer varandra.

Framtagande av arbetsmodell

Utgångspunkten för arbetet har varit den modell som användes för att ta fram tillsynsstrategin för perioden 2022–2025. Arbetet har bestått i att utveckla och förtydliga den befintliga modellen, bland annat att:

- **Utvärdera den befintliga modellen** genom en enkät till berörda grupper som var med i framtagandet av pågående tillsynsstrategi. Resultatet visade att den befintliga modellen var ändamålsenlig, men att det fanns vissa förbättringsförslag, exempelvis att öka tillsynsmyndigheternas möjlighet till delaktighet, förtydliga vissa roller och ha en bättre samordning vid framtagandet både av strategin och tillsynsvägläddningsplaner.
- **Samråda med Livsmedelsverket** för att utbyta erfarenheter och dra lärdom av arbetet med arbetsmodell och nationell kontrollplan för livsmedelskedjan.
- **Se över tillsynsstrategin som produkt** genom att definiera strategins mål och syfte och centrala begrepp, vilket har innefattat att:
  - Utredda om tillsynsstrategin bör utvidgas med fokusområden som tar fasta på att stärka tillsynsmyndigheternas förmåga att uppfylla sitt tillsynsuppdrag.
  - Utredda om tillsynsstrategin bör ha övergripande mål eller, som befintlig strategi, ha effektmål knutna till respektive fokusområde.

Centrala tillsynsvägläddande myndigheter och tillsynsmyndigheter (kommunerna genom Sveriges kommuner och regioner samt länsstyrelserna) har under arbetet fått lämna synpunkter. Inkomna synpunkter har beaktats när vi färdigställt arbetsmodellen.

Resultat – arbetsmodellen

Arbetsmodellen består av faser som beskriver hur vi tar fram en tillsynsstrategi och när det ska göras. Modellen beskriver även hur översyn och utvärdering av strategi och arbetsmodell, liksom hur sammanställning av en strategiperiod går till. Arbetsmodellen återfinns i bilaga 1.

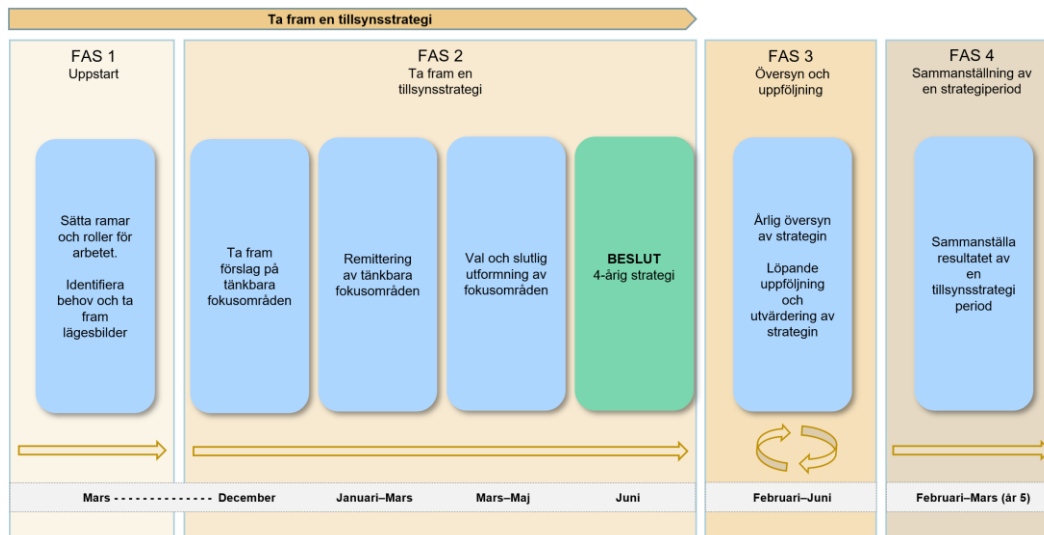

Bild 1. Beskrivning av arbetsmodellens olika faser för att ta fram en tillsynsstrategi.

Förändringar jämfört med tidigare arbetsmodell

De största förändringarna jämfört med tidigare modell är att vi har:

- Förtydligat och utvecklat formerna för samverkan för att ta fram den nationella tillsynsstrategin.
- Gjort det möjligt för tillsynsmyndigheterna att lämna synpunkter på tilltänkta fokusområden samt även möjlighet att rangordna dessa genom ett remissförfarande.
- Breddat tillsynsstrategin till att utöver nationellt prioriterad tillsyn även omfatta fokusområden, för att stärka tillsynsmyndigheternas förmåga att genomföra sina tillsynsuppdrag.

Arbetsmodellen är tänkt att leda till större tydlighet och förutsägbarhet för alla berörda aktörer, i arbetet med att ta fram en tillsynsstrategi. Det innebär bland annat hur samverkan ska ske och hur processen för framtagandet går till.

2.1.3. Våra förslag och fortsatta arbete

Uppdraget är slutfört i och med denna redovisning, men ett utvecklingsarbete kommer ändå att löpa vidare. Arbetsmodellen innehåller ett antal definitioner och begrepp. I samband med projektet "Översyn av målstruktur för nationella kontrollplanen samt samstämmighet med nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken", som pågår till juni 2024, kan till exempel definitionerna behöva justeras för att bättre stämma överens med definitionerna i den nationella kontrollplanen.

Arbetsmodellen är en levande produkt. Efter varje framtagen strategiperiod kommer vi utvärdera modellen, vilket innebär att den kommer att utvecklas över tid. En utveckling av uppföljningen av tillsynsstrategin kommer också att fortsätta, både av strategin i sig och av resultatet av de åtgärder och aktiviteter utförda under strategiperioden, till exempel vilka effekter på tillsynen de har haft.

2.2. Plan för ökad digitalisering av tillsynsvägledning och tillsyn enligt miljöbalken

Digitalisering av myndigheternas processer, miljöinformationsförsörjning och -delning är en förutsättning för att optimera resurserna och utveckla genomförandet av miljötillsynen så att den blir mer enhetlig och effektiv. Vi har därför fått i uppdrag att ta fram en plan för ökad digitalisering som, med beaktande av säkerhetsskyddslagen (2018:585), kan leda fram till nya arbetssätt och till digitala lösningar för såväl tillsynsvägledning som för tillsyn och rapportering.

Den framtagna planen för ökad digitalisering av tillsynsvägledning och tillsyn enligt miljöbalken, digitaliseringsplanen (se bilaga 2) syftar till att:

- Säkerställa framtida samverkan mellan utpekade myndigheter.
- Ange vilka resurser som krävs för det fortsatta arbetet för att uppnå målbilderna.
- Tydligt kommunicera hur arbetet mot målbilderna kan se ut.

2.2.1. Framtagande av plan för digitalisering

Vi uppdragsmyndigheter har arbetat fram en gemensam vision för en framtida, mer samordnad och effektivare tillsynsvägledning. Visionen bygger på tidigare utredningar och rapporter⁸ och är framtagen i dialog med användare, som tillsynsvägledare och tillsynspersonal, samt i samverkan med experter inom respektive verksamhetsområde.

Visionen anger att: ”Tillsynsplattformen är en mötesplats för hela tillsynssverige och underlättar för de som arbetar vid tillsynsmyndigheter och tillsynsvägledande myndigheter genom att samla alla relevanta funktioner kopplade till tillsyn enligt miljöbalken för respektive användargrupp.”

Visionen har konkretiserats genom en visualisering av hur en framtida tillsynsplattform kan se ut. Två målbilder har tagits fram. Den ena målbilden, som gäller råd och stöd, beskriver att alla som arbetar med tillsyn enkelt och samlat ska hitta tillsynsvägledning och övrigt stöd. På plattformen kommer det även att finnas möjlighet till erfarenhetsutbyte så att planering och genomförande av tillsynsuppdraget underlättas, vilket bidrar till en mer likvärdig och effektiv tillsyn.

Den andra målbilden är att införa digitaliserad och automatiserad uppföljning och inrapportering av uppgifter. All den information som både tillsyns- och

---

⁸ Effektiv miljötillsyn, rapport 6558, Naturvårdsverket. Regeringsuppdrag M2019/02014/Me. <https://www.miljosamverkansverige.se/wp-content/uploads/Slutrapport-smartare-vagledning.pdf>

tillsynsvägläddande myndigheter behöver för att följa upp och utvärdera tillsynen ska vara enhetlig och digitalt dokumenterad samt lättillgänglig.

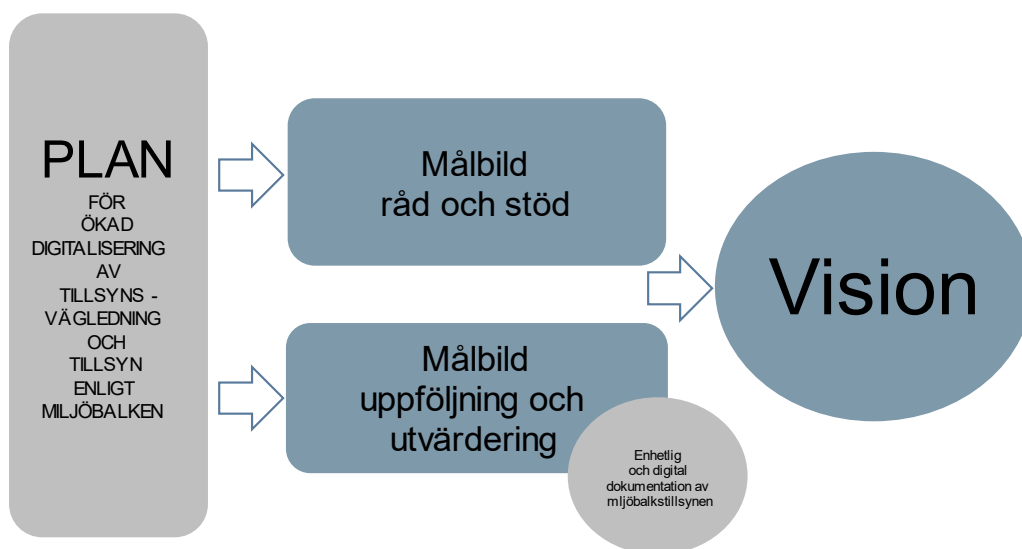

Bild 2. Visualisering av hur planen för ökad digitaliseringen utgår från de två målbilderna som ska leda mot visionen.

Inför genomförandet av aktiviteterna i digitaliseringsplanen har vi arbetat fram principiella hänsynstaganden utifrån:

- *Anpassningsbarhet* – respektive myndighet ska själv kunna besluta i vilken utsträckning den ansluter sig till den gemensamma plattformen och på vilket sätt myndigheten kan delta i en gemensam lösning.
- *Ordinarie processer* – lösningen ska inte resultera i parallella processer utan kunna implementeras i redan befintliga processer.
- *Användarcentrering* – plattformen ska utgå från användarnas behov.
- *Gradvis utveckling* – plattformen startas i mindre skala för att sedan utvecklas etappvis.

Nationella principer för exempelvis datadelning och grundläggande principer för digital samverkan är framgångsfaktorer som behöver beaktas i det fortsatta arbetet. Digitaliseringsarbetet behöver bygga på nationella datastandarder som säkerställer att data kan delas och återanvändas. På så vis säkras framtida datautbyten med exempelvis svenska miljörapporteringsportalen samt EU-rapportering.

2.2.2. Digitaliseringsplanens innehåll

Digitaliseringsplanen är uppdelad i två delprojekt:

- Digitalisering av råd och stöd.
- Digitalisering av uppföljning och utvärdering.

Delprojekten inleds med en nulägesbeskrivning samt beskrivningar av önskat nuläge. Därefter beskrivs aktiviteterna och de behov av kompetenser och resurser som behöver finnas på plats för att de planerade aktiviteterna ska kunna genomföras.

Vägen fram mot respektive målbild är indelade i fyra faser: underlag, planering, realisering samt förvaltning och fortsatt utveckling.

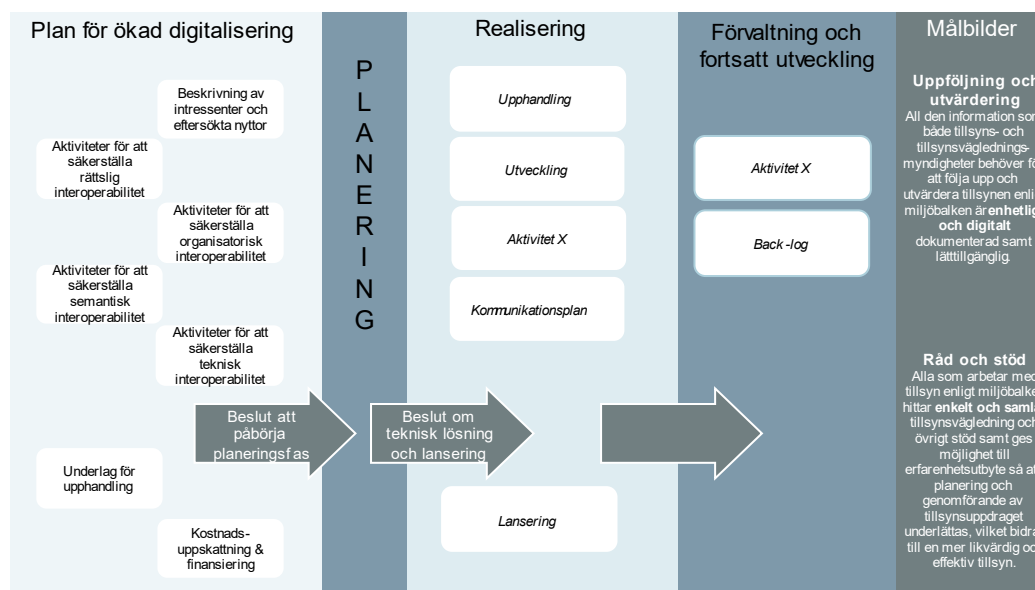

Bild 3. Processbild över faserna för att nå digitaliserings planens målbilder.

Aktiviteterna i planen syftar till att ta fram underlag inför beslut om att påbörja planeringsfasen och utgår från Europeiska interoperabilitetsramverket (EIF). Aktiviteterna omfattar bland annat:

- att hitta lösningar som ger störst nytta
- att säkerställa de rättsliga förutsättningarna
- organisationens uppbyggnad och samverkan
- att definiera gemensamma begrepp
- att identifiera tekniska förutsättningar och lösningar
- upphandling och finansiering.

Digitaliseringsplanen ger även ett förslag till organisation för genomförande där grupper, roller och ansvar förtydligas.

2.2.3. Digitalisering av råd och stöd

Den övergripande visionen och målbilden för råd och stöd pekar mot ett samordnat och effektivt sätt att informera tillsynsmyndigheterna genom en väg in för tillsynsvägledning där all information är lätt att hitta och navigera i. Det innebär att den information som användaren behöver, såsom rapporter, publicerade texter och inspelade seminarier, finns tillgänglig på en myndighetsgemensam plattform.

Genomförda aktiviteter inför beslut om att påbörja planeringsfasen

För att på bästa sätt möjliggöra en myndighetsgemensam tillsynsplattform har vi gjort en målgruppsanalys genom att arbeta fram olika användarfall, så kallade personas. I dessa specificeras olika behov kopplade till en gemensam plattform för råd och stöd (tillsynsplattformen). Dessa behov redovisas sedan i en kravbeskrivning och finns sammanställda i den fördjupade förstudie⁹ som tagits fram inom ramen för uppdraget.

Utifrån dessa identifierade krav har vi jämfört tre av de största CMS-plattformarna¹⁰, Optimizely/Episerver, Sitevision och Umbraco, utifrån prisbild för utveckling, licenser och förvaltning samt driftsalternativ och juridiska aspekter. Genom denna jämförelse har ett övergripande lösningsförslag tagits fram.

Pilotforum – forum för miljötillsynsstrategin

Som en del i genomförandet av uppdraget har Naturvårdsverket tillsammans med Jordbruksverket startat ett pilotforum i form av en webbplattform, Forum för miljötillsynsstrategin (www.miljotillsynsstrategin.se), med syfte att:

- Möjliggöra för tillsynsmyndigheterna att diskutera aktuella frågor och byta erfarenheter med varandra.
- Sprida material till kommuner och länsstyrelser i samband med tillsynskampanjer.
- Testa och utvärdera en myndighetsgemensam plattform.

Forumet är begränsat till de fokusområden i den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken som Naturvårdsverket och Jordbruksverket är ansvariga för. Forumet är tidsbegränsat till strategins tidsperiod, 2022–2025.

Forumet startade i november 2022 och intresset för att bli medlem har varit stort. Det har nu drygt 1700 medlemmar fördelade på handläggare på länsstyrelserna, miljöinspektörer på kommuner och handläggare på de centrala myndigheterna.

I juni 2023 skickade Naturvårdsverket ut en enkät för att få inspel dels om behovet av ett sådant här forum, dels dess användbarhet. Totalt besvarades enkäten av 223 medlemmar. Av respondenterna anger 74 % att de skulle ha stor nytta av ett tillsynsforum där samtliga tillsynsvägledande myndigheter (centrala och länsstyrelser) deltar och besvarar frågor gällande tillsyn enligt miljöbalken.

Överlag är det mycket positiva kommentarer gällande tillsynsforumet. Även om det bara varit i gång i mindre än ett år, ger enkätens varen goda inspel till fortsatt arbete inom deluppdraget digitalisering av råd och stöd. Vi anser att det utifrån resultatet går att konstatera att det finns behov av ett gemensamt digitalt forum där både tillsynsmyndigheter och tillsynsvägledande myndigheter kan mötas.

⁹ Val av CMS-Plattform – en detaljerad förstudierapport.

¹⁰ Content Management System, det vill säga ett publiceringsverktyg eller innehållshanteringssystem.

Återstående aktiviteter inför beslut om att påbörja planeringsfasen

De aktiviteter som återstår att genomföra inom ramen för digitaliseringsplanen kopplat till digitalisering av råd och stöd är att:

- Göra en fortsatt och fördjupad rättslig analys utifrån val av CMS-plattform.
- Göra en fördjupad rättslig analys av informationssäkerhetsfrågor.
- Genomföra en informationssäkerhetsklassning.
- Ta fram förslag på förvaltningsorganisation.
- Göra en fördjupad intressent- och kravanalys för att säkerställa att olika intressenters behov och krav blir tillgodosedda.
- Göra en fortsatt verksamhets- och kravanalys vad gäller val av tekniska lösningar.
- Ta fram underlag för eventuell upphandling av tjänst och/eller teknik.
- Ta fram en kostnadsuppskattning och förslag till finansiering.

2.2.4. Digitalisering av uppföljning och utvärdering

För att uppnå målbilden för digitalisering av uppgifter för uppföljning och inrapportering är enhetlig och digital dokumentation av tillsynsdata en förutsättning. Data ska kunna lämnas, inhämtas, lagras och tillgängliggöras både tekniskt och i överensstämmelse med aktuella juridiska ramverk.

Genomförda aktiviteter inför beslut om att påbörja planeringsfasen

Vi har tagit fram en nulägesbeskrivning och påbörjat en behovskartläggning av de tillsynsuppgifter som behövs för uppföljning, utvärdering och rapportering av tillsynen. Utifrån kartläggningen har vi påbörjat arbetet med att definiera centrala tillsynsbegrepp som ska ligga till grund för en begrepps- respektive en informationsmodell. Modellerna ska säkerställa att tillsynsdata betyder samma sak oavsett från vilken myndighet eller genom vilket ärendehanteringssystem den registreras. Begreppsmodellen är särskilt viktig för att skapa förutsättningar för en entydig tolkning av tillsynsbegrepp och fungerar som en brygga mellan verksamhet och it. Arbetet med modellerna pågår parallellt med slutredovisningen och kan därför inte redovisas inom ramen för regeringsuppdraget.

Återstående aktiviteter inför beslut om att påbörja planeringsfasen

De aktiviteter som återstår att genomföra kopplat till digitalisering av uppföljning och utvärdering är att:

- Beskriva nyttor och hur dessa kan mätas utifrån Myndigheten för digital förvaltning (Digg) vägledning för nyttorealiserings.¹¹
- Göra en juridisk analys av eventuella rättsliga hinder och förslagna lösningar.
- Göra informationssäkerhetsklassningar av informationsmängder.
- Utredda organisationen avseende hantering och tillgänggörande av tillsynsresultat.

¹¹ <https://www.digg.se/kunskap-och-stod/nyttorealiserings/vagledning-i-nyttorealiserings>, 2023-10-30.

- Slutföra framtagandet av begrepps- och informationsmodeller för de centrala tillsynsbegreppen.
- Dokumentera metodik för begrepps- och informationsmodellering anpassat för uppföljning.
- Ta fram modeller för:
  - Informationsutbyte
  - Informationslagring
  - Tillgängliggörande av information
- Ta fram underlag för upphandling av tjänst och/eller teknik.
- Göra kostnadsuppskattning och säkerställa finansiering.

2.2.5. Våra förslag och fortsatta arbete

Myndigheternas förslag: Regeringen ger berörda myndigheter i uppdrag att genomföra aktiviteterna som finns redovisade i planen för ökad digitalisering av tillsynsvägledning och tillsyn enligt miljöbalken.

Länsstyrelsernas deltagande i uppdraget ska samordnas av Länsstyrelsen i X län. Naturvårdsverket föreslås samordna uppdraget mellan Länsstyrelsen i X län och övriga berörda myndigheter.

Vi ber om ett förnyat uppdrag för att vi bedömer att ett nytt uppdrag behövs för att säkerställa genomförande och likvärdig prioritering av aktiviteterna i plan för ökad digitalisering av tillsynsvägledning och tillsyn enligt miljöbalken (se bilaga 2, tabell 1) samt för att säkra framtida samverkan mellan berörda myndigheter. För att bibehålla kontinuiteten i den utarbetade samverkansformen föreslår vi att Naturvårdsverket även i det förnyade uppdraget får rollen som samordnande myndighet. Vi bedömer vidare att aktiviteterna i uppdraget tar ett år att genomföra.

Regeringsuppdraget har varit uppe för diskussion hos länsstyrelserna på berörd länsrådsgrupps möte och inom den länsrådsgrupp där it-frågorna hanteras. I sina yttranden över utkastet till slutredovisning framför de att det i ett nytt uppdrag är viktigt att den länsstyrelse som får uppgiften att samordna samtliga länsstyrelser tydligt pekas ut.

2.3. Digitalisering av tillsyn

I uppdraget ingår att ta fram en plan för ökad digitalisering som kan leda fram till nya arbetssätt och till digitala lösningar för både tillsynsvägledning och tillsyn. Inom arbetet med uppdraget har tyngdpunkten lagts på de delar som kopplar till tillsynsvägledning i form av råd och stöd samt uppföljning och utvärdering. Målbilden för digitalisering av uppföljning och utvärdering förutsätter att de tillsynsuppgifter som är föremål för uppföljning och utvärdering är enhetliga och digitalt dokumenterade, det vill säga en mer digitalt dokumenterad tillsyn. Effektmålet för arbetet med att digitalisera uppföljning och utvärdering är minskad tidsåtgång i tillsynsmyndigheternas arbete, både med att rapportera tillsynsuppgifter och att göra egna uppföljningar.

En digitalisering av miljöbalkstillsyn behöver utgå från tillsynsmyndigheternas och verksamhetsutövarnas behov i form av förenkling och effektivisering av

arbetsprocesserna. I vår samverkan med kommunerna genom Sveriges kommuner och regioner har de uttryckt att det är just inom arbetet med förenklingar och förbättringar för tillsynsmyndigheterna och verksamhetsutövarna som man kan göra de största vinsterna med digitalisering. Även länsstyrelserna anser att digitalisering av tillsyn är ett prioriterat område att arbeta vidare inom.

2.3.1. Våra förslag och fortsatt arbete

Eftersom det är viktigt för att effektivisera tillsynen och öka enhetligheten ser vi ett behov av fortsatt arbete inom digitaliseringsområdet. I det arbetet behöver det först säkerställas vad som kan behöva digitaliseras och att digitaliseringen verkligen ger en reell nytta för dem som bedriver tillsynen. Det är inte självklart att tillsynsvägläddande centrala myndigheter ska driva digitalisering av tillsyn men i ett inledande skede kan det behövas gemensamma ansträngningar för att komma vidare. Arbetet i den här delen behöver därför inledas med att beskriva intressenterna och genomföra en behovskartläggning. Mot bakgrund av att vi efterfrågar ett regeringsuppdrag inom råd och stöd samt uppföljning och utvärdering, vilket innebär en stor samlad arbetsinsats, lägger vi inte här något förslag på fortsatt regeringsuppdrag i denna del.

2.4. Samlad nationell uppföljning och utvärdering

Enligt regeringsuppdraget ska myndigheterna föreslå åtgärder för att ytterligare utveckla en samlad uppföljning av tillsynen och redovisningen av denna. En utvecklad och samordnad digitalisering är en viktig förutsättning för en kostnadseffektiv uppföljning.

Naturvårdsverket har sedan 2014 arbetat för att utveckla en samlad uppföljning av tillsynen enligt miljöbalken. Varje år lämnar Naturvårdsverket en redovisning av hur tillsynen kan utvecklas och förbättras till regeringen, i enlighet med 3 kap. 21 § miljötillsynsförordningen.

Vad den årliga redovisningen ska innehålla och hur underlaget ska tas fram är inte närmare preciserat. Under senare år har Naturvårdsverket valt att samla in uppgifter via årliga enkäter till länsstyrelser och kommuner. Urvalet av uppgifter har gjorts i samverkan med bland annat Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen och Jordbruksverket. Insamlingen via enkäter har gjort det nödvändigt att begränsa antalet uppgifter som samlas in.

Innehållet i de årliga redovisningarna har till största delen bestått av sammanställningar av insamlade uppgifter. Redovisningarna har i vissa fall också innehållit annan relevant information, till exempel från olika utredningar och utvärderingar.

Ansvar för att följa upp och utvärdera tillsynen delas av ett flertal centrala myndigheter. Förutom insamlingen av uppgifter som underlag för Naturvårdsverkets årliga redovisning samlar de tillsynsvägläddande myndigheterna in uppgifter för andra behov. Det kan till exempel vara uppgifter som behövs för att genomföra regeringsuppdrag eller för internationell rapportering. Det är alltså risk för att myndigheterna ibland begär in liknande uppgifter från länsstyrelser och kommuner. Enligt Statskontoret är det särskilt

administrativt betungande för kommunerna att rapportera uppgifter till centrala myndigheter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.¹²

En samlad uppföljning och utvärdering, utifrån uppdragsbeskrivningen, visar på ett behov av mer samordnad insamling av uppgifter om tillsynen. En uppgift ska bara behöva rapporteras en gång och resultatet av uppföljningen behöver vara lätt att hitta och uppgifterna ska kunna användas för olika behov.

Behov av mer specifika uppgifter för ett visst tillsynsområde kräver att uppgifterna kan hämtas in vid behov och utan manuell hantering. Detta kräver i sin tur nya arbetssätt både för de myndigheter som utför tillsyn och registrerar genomförd tillsyn och de myndigheter som behöver uppgifter för uppföljning.

Nedan redovisar vi de aktiviteter och förslag på åtgärder som diskuterats i genomförandet av regeringsuppdraget.

2.4.1. Behovskartläggning

Vi inledde arbetet med en kartläggning av uppdragsmyndigheternas behov av uppföljning och utvärdering. Det rör till exempel uppföljning och utvärdering av hur Sverige uppfyller EU-direktiv, den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken, tillsynsmyndigheternas egen tillsyn samt vilka uppgifter som behövs för tillsynen.

Behovskartläggningen ligger till grund för den begrepps- och informationsmodell som vi börjat arbeta fram. Detta inom den del av regeringsuppdraget som handlar om att ta fram en plan för digitalisering, se avsnitt 2.2. och bilaga 2.

2.4.2. Indikatorer och nyckeltal

Att löpande följa upp och utvärdera all tillsyn enligt miljöbalken är knappast möjligt, men med hjälp av indikatorer och nyckeltal skulle det vara möjligt att följa hur tillsynen fungerar och utvecklas över tid. Att ta fram relevanta indikatorer och nyckeltal är dock ett omfattande arbete.

I uppdraget har vi påbörjat ett arbete med att ta fram lämpliga indikatorer inom områden som direkt eller indirekt påverkar genomförandet av tillsynen samt även belyser betydelsen av samverkan mellan kommuner.

Dessa indikatorer och nyckeltal har vi diskuterat och testat under tiden för uppdraget:

- Andel tillsynsmyndigheter med aktuell behovsutredning.
- Avsatta resurser i tillsynsplanen jämfört med de samlade behoven.
- Andel tillsynsmyndigheter med samlad tillsynsplan.
- Genomförd tillsyn i förhållande till tillsynsplanen.
- Antal tillsynsmyndigheter som övertagit tillsyn över tillståndspliktiga verksamheter och som saknar en aktuell behovsutredning och/eller en samlad tillsynsplan (kommunerna).
- Andel tillsynsmyndigheter som länsstyrelserna följt upp/besökt.

¹² Administrativa kostnader i kommunsektorn: En analys av statens styrning av kommuner och regioner, Statskontoret (2022:9).

- Avgiftsfinansiering (kommunerna).
- Andel kommuner med samverkansavtal.
- Andel kommuner som köpt personalresurser.
- Antal årsarbetskrafter.

Innan några indikatorer och nyckeltal kan fastställas behöver de berörda deltagande myndigheterna i samverkan utvärdera nyttan med dem. För att säkra kvaliteten på indikatorerna och nyckeltalen behöver myndigheterna också arbeta vidare med att enas om gemensamma definitioner av vissa begrepp. Vidare behöver vi bestämma hur ofta uppgifter om indikatorer behöver hämtas in

2.4.3. Uppföljning kopplat till den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken

Den årliga tillsynsredovisningen i enlighet med 3 kap. 21 § miljötillsynsförordningen har tidigare till stor del fokuserats på myndigheternas administrativa processer samt på förutsättningar för genomförande av tillsyn. En tydligare statlig styrning, som den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken innebär, gör det möjligt att flytta fokus i uppföljningen och därmed följa upp tillsynens resultat.

Uppföljning och utvärdering kopplade till strategin fyller flera olika funktioner. En är att tillsynsmyndigheterna ska ges möjlighet att ge förslag på områden där de ser behov av utveckling och en annan är hur tillsynstrategin löpande ska följas upp. Förslagsvis kan den årliga tillsynsredovisningen användas till detta. Slutligen kommer en djupare uppföljning och utvärdering att göras året efter det att en tillsynsstrategi avslutats. Se vidare om arbetsmodellen för tillsynsstrategin i bilaga 1.

2.4.4. Åtgärder för att särskilt utveckla och förbättra uppföljning av kommunernas tillsynsarbete

Enligt regeringsuppdraget ska myndigheterna föreslå åtgärder för att utveckla och förbättra länsstyrelsernas uppföljning av kommunernas tillsynsarbete.

Länsstyrelserna utövar idag uppföljning och utvärdering av kommunernas tillsynsarbete genom besök och att inför besöken granska insamlade dokument. Länsstyrelsernas gemensamma vägledning kring uppföljning och utvärdering av kommunernas tillsyn omfattar ett antal fasta frågeställningar, mätetal och indikatorer. En digitalisering av uppgifter och en gemensam digital plattform för inmatning av uppgifterna och för att ta fram statistik skulle effektivisera både kommunernas inmatning och länsstyrelsernas uppföljning och utvärdering.

Inom Miljösamverkan Sveriges pågående projekt ”Revidering av uppföljning och utvärdering av kommunernas tillsyn” som täcker in delar i regeringsuppdraget, ska nuvarande vägledning för uppföljning och utvärdering revideras. Målbilden är att det uppdaterade materialet ska införlivas i den myndighetsgemensamma digitala plattformen. Materialet kommer att uppdateras utifrån ändrad lagstiftning och erfarenheter samt ge vägledning för att kunna förelägga en kommun som inte uppfyller regelverket, för överlåtelse av tillsyn till kommunerna samt hur den nationella tillsynsstrategin ska följas upp.

Genom att länsstyrelserna använder det framtagna materialet kommer deras uppföljning och utvärdering av kommunernas tillsyn att bli mera likvärdig. Om materialet också blir en del av den gemensamma uppföljningen kommer den att bli enklare. Miljösamverkan Sveriges projekt ska redovisas i maj 2024.

2.4.5. Utveckling av uppföljning som skett på respektive central myndighet

Av uppdragsbeskrivningen framgår att förslag ska lämnas med utgångspunkt i pågående utvecklingsarbeten samt att det av Miljötillsynsutredningens betänkande framgår att samtliga centrala myndigheter bör utveckla sina egna arbeten med uppföljning och utvärdering inom respektive ansvarsområde.

Naturvårdsverket

På Naturvårdsverket har utvecklingen i huvudsak skett genom arbetet med den årliga tillsynsredovisningen, enligt 3 kap. 21 § i miljötillsynsförordningen. Under uppdragstiden har Naturvårdsverket dessutom haft ett erfarenhetsutbyte om digitalisering av tillsynen enligt miljöbalken mellan några svenska statliga myndigheter; Länsstyrelsen Västra Götaland, Länsstyrelsen Västerbotten, RISE (Research Institute of Sweden) och Tillväxtverket samt representanter från Danmarks, Norges och Hollands motsvarigheter till Naturvårdsverket. Av de olika systemen var det Danmarks digitala tjänst för tillsyn DMA, Dansk Miljö Administration, som bedömdes att bäst svara upp mot de behov och förutsättningar som vi ser finns i Sverige.

Folkhälsomyndigheten

För att underlätta för tillsynsmyndigheterna och samtidigt minimera mängden frågeformulär har Folkhälsomyndigheten valt att följa upp hälsoskyddstillsynen i samarbete med övriga centrala miljöbalksmyndigheter genom frågor i den så kallade 3:21-enkäten. Myndigheten har ställt fördjupande frågor om hälsoskyddstillsynen vid två tillfällen, 2018 och 2022.

Folkhälsomyndigheten har vid dessa tillfällen tagit fram frågor tillsammans med Socialstyrelsen, för att täcka in hela hälsoskyddsområdet. Då det nu finns data om hälsoskyddstillsyn från två mättillfällen kan analyser av resultatet skapa möjligheter att upptäcka förändringar i tillsynsarbetet över tid, vilket hjälper oss att prioritera våra vägledningsinsatser. Analyserna och slutsatserna från uppföljningen är viktiga underlag både i arbetet med den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken och för Folkhälsomyndighetens plan för tillsynsvägledning.

Som ett led i att utveckla och förbättra Folkhälsomyndighetens tillsynsvägledning har myndigheten under uppdragstiden tagit fram en intern rutin och checklista för revidering av tillsynsvägledning. Folkhälsomyndigheten har också påbörjat ett arbete med att mer systematiskt följa upp de vägledning myndigheten tar fram. Bland annat har Folkhälsomyndigheten samlat in synpunkter från tillsynsmyndigheterna om hur myndighetens vägledning används och om det finns önskemål om kompletteringar eller förtydliganden. Denna kunskap gör att Folkhälsomyndigheten bättre kan möta de behov som tillsynsmyndigheterna har av tillsynsvägledning.

Havs- och vattenmyndigheten

Inom Havs- och vattenmyndighetens tillsynsvägledningsområde små avlopp pågår arbete med att digitalisera inhämtandet av uppgifter. Det arbete som hittills gjorts är att:

- Havs- och vattenmyndigheten har tagit fram:
  - En dataproduktspecifikation för de uppgifter som myndigheten behöver för uppföljning av tillsyn och rapportering.
  - En lista med definitioner och förklaringar av begrepp samt en begreppsmodell.
- Leverantörerna av verksamhetssystemen har anpassat sina system efter dataproduktspecifikationen.
- Kommunerna har börjat arbeta med att komplettera sina register efter dataproduktspecifikationen.
- Havs- och vattenmyndigheten utreder förutsättningar för att samla in personuppgifter inom ramen för myndighetens uppdrag ovan.

Målet med projektet är bland annat att få in uppgifter av högre kvalitet och att handläggarna på kommunerna inte ska behöva fylla i manuella enkäter utan att rapporteringen av uppgifter ska kunna ske automatiskt, direkt från kommunernas register.

Mer tillförlitliga uppgifter ger i sin tur mer träffsäker tillsynsvägledning i form av bättre underlag för bedömning vid provning och tillsyn. Projektet har skett i samverkan med kommunerna samt användarföreningarna och leverantörerna för verksamhetssystemen.

Jordbruksverket

Jordbruksverket ansvarar för att årligen samla in information om tillsynsmyndigheternas offentliga kontroll av animaliska biprodukter. Kontrollerna utförs av kommunens inspektörer bland annat i samband med tillsyn enligt miljöbalken på jordbruk. Jordbruksverket har arbetat aktivt under flera år tillsammans med kommunernas användarföreningar för att den årliga inrapporteringen ska kunna ske digitalt. Jordbruksverket har i tidigare regeringsuppdrag bedömt att utveckling av kommunernas verksamhetssystem skulle vara en effektiv åtgärd för att förbättra och utveckla kontrollen av animaliska biprodukter.¹³

Jordbruksverket har tagit fram det underlagsmaterial som behövs för integration, men har inte haft ekonomiska resurser för att bidra till användarföreningarnas kostnader för utveckling. Liknade arbete har utförts tillsammans med Kemikalieinspektionen för att digitalisera den årliga inrapporteringen av växtskyddsmedelskontrollerna.

Övrig uppföljning av tillsynen gör Jordbruksverket i samband med att nationella tillsynsprojekt genomförs. Framöver kommer även viss uppföljning att ske i samband med uppföljningen av kommunernas arbete med den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken. Sedan några år tillbaka driver

---

¹³ Särskilt uppdrag i Jordbruksverkets regleringsbrev för år 2022 att lämna en redovisning av hur kontrollen av foder och animaliska biprodukter kan utvecklas och förbättras. Redovisningen av uppdraget finns i Jordbruksverkets ärende 5.4.17-12553/2022.

Jordbruksverket ett pilotprojekt för att ta fram ett system för analys och uppföljning av offentlig kontroll som verket har ansvar för. I systemet ska kontrollmyndigheternas inrapporterade uppgifter samlas och presenteras i moduler som gör det möjligt att följa upp kontrollen på en övergripande nivå. Kontrollen av animaliska biprodukter är ett av de områden som ingår i pilotprojektet.

Kemikalieinspektionen

Kemikalieinspektionen samlar varje år in data från kommunerna gällande deras tillsyn av kemiska produkter, bekämpningsmedel och varor enligt CLP-förordningen, Reach-förordningen, biocidförordningen och förordningen om offentlig kontroll i livsmedelskedjan. I samarbete med Jordbruksverket och representanter från landets kommuner pågår ett arbete för att digitalisera inrapporteringen av växtskyddsmedelskontrollerna. Digitaliseringen ska bidra till säkrare data som används till underlag för planering av den nationella kontrollen. Data skickas även till EU-kommissionen för sammanställning av unionens kontroller inom livsmedelskedjan.

Kemikalieinspektionen har under många år genomfört nationella samverkansprojekt med kommunerna. Kommunerna rapporterar in den tillsyn som genomförts i samband med detta. Arbete pågår löpande för att utvärdera och utveckla projektens utformning och för att förenkla insamlingen av data.

Kommunerna ska enligt de svenska anpassningarna till EUs marknadskontrollförordning årligen genomföra en utvärdering av sin marknadskontroll och rapportera in den till respektive ansvarig myndighet. För kemikalieområdet har Kemikalieinspektionen tagit fram en utvärderingsmall med frågor för att förenkla och effektivisera utvärderingen och uppföljningen av inrapporteringen. Till exempel innehåller mallen frågor om hur många verksamheter som kommunen bedömer är ämne för marknadskontroll på kemikalieområdet och om den marknadskontroll som genomförts uppfyller kommunens behov.

2.4.6. Våra förslag och fortsatta arbete

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att det återstår arbete för att åstadkomma en samlad nationell uppföljning och utvärdering. Fortsatt arbete planeras inom ramen för den digitaliseringsplan som uppdraget redovisar, se avsnitt 2.2.4.

Det är viktigt att den information som samlas in är användbar för både tillsynsvägledande myndigheter och tillsynsmyndigheter. Därför behöver nyttan av de indikatorer och nyckeltal som redovisats i de årliga tillsynsuppföljningarna de senaste åren utvärderas.

Genom en fördjupad analys av vissa av de uppgifter som samlats in genom de årliga tillsynsenkäterna skulle det vara möjligt att kunna ge mer genomarbetade förslag på hur tillsynen kan utvecklas och förbättras. Länsstyrelserna spelar här en viktig roll. När de genomför sina uppföljningar av kommunernas tillsyn har de möjlighet att ställa frågor kring de övergripande uppgifter som samlats in och som sedan kan sammanställas och göras tillgängliga på nationell nivå.

2.5. Kompetens inom tillsynen

I uppdraget ingår att:

- Ta fram kriterier för vilken kompetens inom tillsynen som behövs samt analysera konsekvenserna av ett lagstadgat krav på att den personal som utför tillsyn ska ha relevant utbildning och erfarenhet för de uppgifter som ska utföras.
- Ta fram en plan för fort- och vidareutbildning för personer som arbetar med tillsyn.

Tillsynsmyndigheterna har behov av att tillsynspersonalen har relevant kunskap, kompetens och erfarenhet för att kunna uppfylla sitt tillsynsansvar. Enligt miljötillsynsutredningen saknas idag konkreta krav på vilken kompetens som tillsynsmyndigheterna ska ha tillgång till för att kunna utföra myndighetsuppdraget effektivt. Det finns inte heller på annat sätt specificerat vilken kompetens myndigheten bör ha tillgång till. Utredningen föreslog att en bestämmelse som anger att den personal som utför tillsyn ska ha relevant utbildning och erfarenhet för de uppgifter som ska utföras, införs i miljötillsynsförordningen.

Innan en sådan bestämmelse om kompetens hos tillsynspersonal övervägs krävs ytterligare underlag och tydliggörande i fråga om vilken kompetens som kan och bör krävas och hur den kan specificeras. I uppdraget ingår därför att föreslå kriterier för vilken kompetens som bör fodras för tillsyn enligt miljöbalken. Inom ramen för uppdraget ska även en analys utföras avseende konsekvenserna av att införa ett kompetenskrav för den personal som utför tillsyn, med eller utan koppling till sådana kriterier.

Av 3 och 8 §§ myndighetsförordningen (2007:515) följer att tillsynsmyndigheten ska utveckla personalens kompetens i tillsynsfrågor. En ramlag, som miljöbalken, innebär en utmaning när det gäller att tolka regelverket. Det medför i sig ett stort behov av utbildning och erfarenhetsutbyte för att säkerställa att tillsynspersonal ges möjlighet till kompetensutveckling över tid. Det har också betydelse för att göra tillsynen mer enhetlig och rättssäker. Inom uppdraget ska därför en plan för fort- och vidareutbildning för personer som arbetar med miljöbalkstillsyn tas fram.

Enligt de tillsynsmyndigheter vi har haft kontakt med är det svårt att rekrytera och behålla personal med rätt kompetens. Detta beror bland annat på att antalet sökande till utbildningar inom miljö- och hälsoskydd har minskat under de senaste åren, vilket bekräftas av tre universitet som vi varit i kontakt med och som erbjuder denna typ av utbildning. Det kommer därför inte räcka med att införa en bestämmelse om kompetenskrav för att möta efterfrågan på kompetent tillsynspersonal. Andra åtgärder krävs när det gäller till exempel lärosätenas förmåga att erbjuda utbildningar som lockar fler sökande. Sådana åtgärder ligger dock utanför detta regeringsuppdrag.

2.5.1. Kriterier för kompetens

Den givna förutsättningen för den del inom uppdraget som handlar om kriterier för kompetens har varit att den föreslagna bestämmelsen i miljötillsynsutredningen införs som en ny bestämmelse i miljötillsynsförordningen. Den föreslagna bestämmelsen innebär att den personal som utför tillsyn ska ha relevant utbildning och erfarenhet för de uppgifter som ska utföras.

Resultat – kriterier för kompetens

Inom uppdraget har ett förslag på kriterier för kompetens tagits fram med syfte att tydliggöra och specificera vilken kompetens som kan och bör krävas för tillsyn enligt miljöbalken.

Förslaget är att:

Den personal som för en tillsynsmyndighets räkning utför tillsyn ska genom utbildning och erfarenhet ha den kunskap som behövs.

Det innebär att tillsynsmyndigheten ska säkerställa att den kompetens som krävs för att utöva tillsyn på ett rättssäkert och effektivt sätt finns tillgänglig. Kompetensen får säkras genom samverkan med andra tillsynsmyndigheter eller på annat sätt, om den saknas inom den egna organisationen.

- Kompetens ska finnas inom de ansvarsområden enligt miljöbalken som identifierats i myndighetens behovsutredning och planerats i tillsynsplanen.
- Grundläggande juridisk kompetens ska finnas inom miljö- och förvaltningsrätt.
- Fördjupad juridisk kompetens ska finnas att tillgå för stöd i handläggningen vid behov.
- Kompetens ska finnas inom tillsynsmetodik, kommunikation och bemötande.

Införandet av kriterier för kompetens kan säkra att den kunskap som behöver finnas för att tillsynsmyndigheterna ska kunna utföra sitt tillsynsuppdrag finns tillgänglig. Utan personal med relevant utbildning och erfarenhet riskerar tillsynen att bli ineffektiv, olikartad och mindre rättssäker. Alternativet att bestämmelsen om att personal ska ha relevant utbildning och erfarenhet, som föreslås av miljötillsynsutredningen, införs utan kriterierna, bedömer vi inte är tillräckligt tydligt preciserat avseende vilken typ av kompetens som behövs i arbetet med tillsyn.

Om kompetens inte finns på den egna myndigheten kan den säkras genom samverkan med andra tillsynsmyndigheter. I Naturvårdsverkets allmänna råd om tillsyn och i handbok om operativ tillsyn finns vägledning om samverkan.¹⁴¹⁵ Det finns idag många exempel på myndigheter som samverkar med varandra på

¹⁴ NFS 2001:3.

¹⁵ Operativ tillsyn, Naturvårdsverkets handbok 2001:4.

olika sätt. De avtal som behövs för olika typer av samverkan tas fram i varje enskilt fall.

Vi konstaterar att det saknas bemyndigande i 26 kap. miljöbalken för regeringen att meddela föreskrifter om kompetenskrav vid tillsyn. Vi bedömer att ett bemyndigande behövs, oavsett om kriterierna blir förordningstext eller inte.

I konsekvensutredningen i bilaga 3 beskrivs vilka konsekvenser ett eventuellt införande av kriterier för kompetens inom miljötillsynen skulle kunna få.

Om kompetenskriterierna

Kriterierna för kompetens har tagits fram på myndighetsnivå. Det är svårt att ta fram kriterier på individnivå eftersom personer som arbetar med tillsyn enligt miljöbalken har olika förutsättningar i sina uppdrag beroende på om de arbetar på kommun, länsstyrelse, central myndighet eller inom Försvarsinspektören för hälsa och miljö. Kompetensbehoven ser olika ut beroende på vilka typer av tillsynsobjekt och tillsynsområden som myndigheten ansvarar för.

Tillsynsmyndighetens storlek och organisation har också betydelse. Vi anser att behovet av kompetens måste styras utifrån det tillsynsansvar respektive tillsynsmyndighet har och förutsättningarna på de olika tillsynsmyndigheterna.

Oavsett vilka tillsynsobjekt och tillsynsområden myndigheten har att arbeta med anser vi att det är viktigt att personer som arbetar med tillsyn enligt miljöbalken har grundläggande juridisk kompetens inom miljö- och förvaltningsrätt. Med grundläggande juridisk kompetens avses de kunskaper som krävs för att kunna handlägga ärenden på ett rättssäkert sätt.

Gemensamt för alla som arbetar med tillsyn enligt miljöbalken är att det ibland förekommer ärenden som är särskilt komplicerade eller komplexa. I dessa fall kan tillsynspersonalen behöva stöd och råd i juridiska frågor. Därför anser vi att det är viktigt att tillsynsmyndigheterna vid behov har tillgång till fördjupad juridisk kompetens som stöd i handläggningen. Med fördjupad juridisk kompetens avses att det till exempel finns en eller flera personer på tillsynsmyndigheten med många års erfarenhet inom tillsynsområdet som kan vara behjälpliga för resten av personalen i särskilt komplicerade eller komplexa ärenden. Alternativt att det finns tillgång till jurist, antingen på den egna myndigheten, i samverkan med andra myndigheter eller genom avtal.

En central del av arbetet inom miljötillsynen, som är gemensamt för all tillsynspersonal, är att genomföra tillsynsbesök och ha olika sorters kontakt med verksamhetsutövare, medborgare, andra myndigheter med flera. Därför anser vi att det är viktigt att tillsynspersonalen har kompetens inom tillsynsmetodik, kommunikation och bemötande. Denna typ av kompetens skaffar man sig oftast genom erfarenhet i kombination med utbildning. För att nyanställda ska kunna skaffa sig denna kompetens är det viktigt att det finns möjlighet att kunna gå bredvid en mer erfaren kollega alternativt ordna utbyten med andra tillsynsmyndigheter.

Framtagande av kriterierna för kompetens

Vi har gjort en omvärldsbevakning som innebar en genomgång av rapporter och material, samtal med Livsmedelsverket, möten med kommuner och länsstyrelser samt utskick av en enkät. Ett första förslag till kriterier har kommunicerats brett till dem som kan komma att beröras och därefter arbetats om utifrån de synpunkter som lämnats.

2.5.2. Plan för fort- och vidareutbildning

I enlighet med uppdraget har en plan för fort- och vidareutbildning för dem som arbetar med tillsyn enligt miljöbalken tagits fram, se bilaga 4. Planen omfattar det som är gemensamt för alla som arbetar med tillsyn enligt miljöbalken. Planen för fort- och vidareutbildning syftar till att underlätta möjligheten till kompetensutveckling för personer som arbetar med miljötillsyn.

Eftersom tillsynspersonalen oftast har olika utbildningsbakgrund och erfarenheter samt olika uppdrag beroende på vilken tillsynsmyndighet de är anställda vid, är det svårt att ta fram en plan för fort- och vidareutbildning som kan användas på individnivå. Det är av samma anledning svårt att formulera en fort- och vidareutbildningsplan med stegvis utbildning. Planen är därför framtagen på myndighetsnivå på samma sätt som kriterierna, och utgår från dessa. Målet är att tillsynsmyndigheter som arbetar med miljöbalkstillsyn ska kunna använda planen som stöd för att säkra att den kunskap som krävs för att bedriva tillsyn enligt myndighetens uppdrag finns att tillgå.

Resultat – plan för fort- och vidareutbildning

Planen för fort- och vidareutbildning listar kompetensområden med utgångspunkt i kriterierna och med exempel på vilken kompetens som behövs för att kunna utföra tillsyn på ett effektivt och rättssäkert sätt.

Följande förslag på kompetensområden finns med i planen:

- Grundläggande miljö- och förvaltningsrätt:
  - Förvaltningskunskap.
  - Närliggande lagstiftning.
  - Miljöbalken och dess författningar.
  - Grundläggande EU-lagstiftning och andra internationella överenskommelser.
  - Grundläggande kompetens om hur domar och rättspraxis kan tillämpas.
- Tillsynsmetodik, kommunikation och bemötande.

För att göra planen för fort- och vidareutbildning användbar och lättare kunna förvalta och uppdatera planen anser vi att den ska finnas på den föreslagna framtida digitala plattformen för tillsynsvägledning. På plattformen bör det finnas en kompetenssida, där planen för fort- och vidareutbildning presenteras. På samma sida bör också finnas:

- Hänvisningar till andra delar av samma plattform där det går att hitta tillsynsvägledning och andra publikationer.
- Hänvisningar till relevanta utbildningar, kurser, e-utbildningar och inspelade webinarier.
- Ett kalendarium med nationella utbildningar, webinarier, seminarier, konferenser och handläggartreffen.
- Möjlighet att publicera inspelningar.

Om planen för fort- och vidareutbildning publiceras på den gemensamma plattformen för tillsynsvägledning får myndigheterna ett gemensamt ansvar för att hålla den uppdaterad.

Under arbetets gång har det blivit väldigt tydligt att det idag saknas nationell och lättillgänglig fort- och vidareutbildning. De ansvariga myndigheterna i regeringsuppdraget ser att de utbildningsfrågor som ryms inom våra tillsynsvägledningsansvar är viktiga för oss. Av den anledningen ser vi att dessa frågor framöver hanteras inom vår samverkan i Tillsynsrådet. En ökad samverkan mellan de tillsynsvägledande myndigheterna kan innebära nya möjligheter till att upptäcka gemensamma behov som kan leda till utbildningsinsatser.

Under arbetet har vi identifierat olika lösningar för att skapa utbildningar inom olika områden och organisationer. Exempel på detta kan vara att:

- Lämna projektförslag till Miljösamverkan Sverige för att utveckla den befintliga utbildningen i grundläggande miljöbalkstillsyn, som publicerades 2021 med fler delar.
- Centrala myndigheter tar fram utbildningar inom ramen för sitt tillsynsvägledande ansvar.
- Universiteten tar fram en uppdragsutbildning.
- Lyfta inspelade utbildningar/webinarier som regionala miljösamverkansorganisationer tar fram och publicera dessa nationellt. Detta förslagsvis på en framtida plattform för tillsynsvägledning.

En gemensam plattform underlättar möjligheten att publicera utbildningar.

Framtagande av planen för fort- och vidareutbildning

I arbetet med planen tog vi fram en lista över kompetensområden som är gemensamma för all tillsynspersonal och där fort- och vidareutbildning kan behövas. Vi sökte efter befintliga utbildningar och vägledningsmaterial inom de kompetensområden som är listade. Vi kan konstatera att det idag finns mycket material och olika typer av utbildningar och vägledningar, men att detta inte finns samlat. För att planen för fort- och vidareutbildning ska bli användbar bör den innehålla hänvisningar till var lättillgänglig fortbildning inom de olika kompetensområdena finns att tillgå.

En hel del utbildningsinsatser görs inom de regionala miljösamverkansorganisationerna. Flera kommuner och län tillhör dock ingen regional miljösamverkan och de utbildningar som tas fram blir oftast inte tillgängliga nationellt. Detta kan ha olika orsaker, till exempel kan det bli mycket kostsamt för en regional miljösamverkan att anlita en extern föreläsare vars föreläsning spelas in och görs tillgänglig nationellt. Det finns idag inte heller någon självklar webbsida att publicera nationellt material på.

Synpunkter

Synpunkter på planen har samlats in från kommuner, länsstyrelser och universitet. Många tar upp att en plan för fort- och vidareutbildning är bra men att det behövs fler utbildningar om den ska vara till nytta. Idag finns ingen lättillgänglig fortbildning inom många av kompetensområdena. Många anser att planen för fort- och vidareutbildning bör finnas på en gemensam digital plattform.

Vi har varit i kontakt med tre universitet som har utbildningar inom miljö- och hälsoskydd: Lund, Umeå och Göteborg. De fick också möjlighet att lämna synpunkter på planen. Universiteten förmedlade att det är få sökanden till deras utbildningar inom miljö- och hälsoskydd. Enligt universiteten är det svårt att veta vad det beror på, men antagligen är det en kombination av flera olika faktorer: de flesta vet inte vad yrket innebär, yrket har dåligt rykte, det finns andra miljöutbildningar som lockar mer samt att naturvetenskaplig kompetens från gymnasiet saknas. Statistik visar att färre och färre väljer naturvetenskapligt program på gymnasiet, vilket leder till att färre är behöriga att söka.

Vid universiteten finns det en hel del kurser som går att söka för yrkesverksamma. I dagsläget finns dock inga planer på att utöka utbudet. Bland de insamlade synpunkterna finns medskick om att grundutbildningen för inspektörer bör förbättras. Detta är dock inget som ingår i vårt uppdrag. Vi uppmuntrar i stället till dialog mellan myndigheter och universitet. Ett bra exempel på dialog mellan kommuner och universitet är kompetensförsörjningsgruppen inom Miljösamverkan Väst. Där möts representanter från universitet och kommuner regelbundet och diskuterar aktuella frågor.

Från flera av de tillsynsmyndigheter som lämnat synpunkter på planen för fort- och vidareutbildning har det framkommit önskemål om att kompetens kopplad till sak- och branschkunskap ska ingå i planen för fort- och vidareutbildning.

Inom varje tillsynsmyndighet ska det finnas grundläggande kunskap om de områden där tillsyn utförs. Enligt ett av våra föreslagna kriterier ska behovsutredning och tillsynsplan ligga till grund för vilken fort- och vidareutbildning som behövs inom myndigheten när det gäller sak- och branschkunskap. Genom tillsynsstrategin pekas prioriterade områden ut där information om vägledningar, utbildningar och liknande i framtiden kommer att publiceras. Vi har därför valt att inte ta med kompetens kopplad till sak- och branschkunskap i planen.

2.5.3. Våra förslag och fortsatta arbete

Myndigheternas förslag: Kriterierna för kompetens införs som en ny bestämmelse i miljötillsynsförordningen.

Om kriterierna införs som en ändring i miljötillsynsförordningen föreslår vi att Naturvårdsverket i samverkan med övriga tillsynsvägledande myndigheter tar fram en kompletterande vägledning med förtydliganden kring hur kriterierna kan uppfyllas och följas upp.

Vi konstaterar inom detta uppdrag att det saknas bemyndigande i 26 kap. miljöbalken för regeringen att meddela föreskrifter om kompetenskrav vid tillsyn. Oavsett om kriterierna blir förordningstext eller inte bedömer vi att ett sådant bemyndigande behövs.

3. Samverkan

Regeringen har i sitt beslut sagt att uppdraget skulle genomföras i bred samverkan mellan de utpekade myndigheterna. En välfungerande samverkan när det gäller tillsyn och tillsynsvägledning är viktig för att skapa förutsättningar för en enhetlig tillämpning av regelverket och för att fokusera de gemensamma myndighetsresurserna på ett effektivt sätt.

Arbetet med regeringsuppdraget har skett i ett tätt samarbete mellan de fem centrala myndigheterna och länsstyrelserna.

Inom ramen för uppdraget skulle samverkan även ske med övriga centrala myndigheter, Försvarsinspektören för hälsa och miljö, kommuner och näringsliv.

I uppdraget har även ingått att beakta relevanta åtgärder och insatser som genomförs inom ramen för EU:s handlingsplan för att förbättra efterlevnaden av miljölagstiftningen och miljöstyrningen.

Arbetet med regeringsuppdraget har bidragit till att de centrala tillsynsvägledande myndigheterna har fått bättre insyn i varandras arbete. I ett längre perspektiv kan en ökad samverkan resultera i bättre förutsättningar för tillsynsmyndigheterna att fullfölja sina respektive tillsynsuppdrag.

3.1. Övriga centrala miljöbalksmyndigheter

Övriga centrala miljöbalksmyndigheter har fått information om regeringsuppdragets fortskridande på återkommande möten. Varje möte har avslutats med en diskussion om myndigheternas delaktighet och fortsatta samverkan. De övriga myndigheterna är överlag intresserade av att ansluta sig till en kommande plattform. Intresset varierar, till exempel beroende på om myndigheten saknar en kanal ut till tillsynsmyndigheterna eller har ett litet tillsynsvägledande ansvarsområde.

3.2. Försvarsinspektören för hälsa och miljö

Samverkan med Försvarsinspektören för hälsa och miljö sker genom deras medverkan i Tillsynsrådet. Tillsynsrådet har vid de månadsvisa mötena fått en lägesrapport med avseende på uppdraget som alltså även Försvarsinspektören för hälsa och miljö har tagit del av och kunnat lämna synpunkter på och diskutera.

3.3. Kommuner

I början av 2022 tog Naturvårdsverket tillsammans med Sveriges kommuner och regioner (SKR) fram en promemoria om hur samverkan ska ske med kommunerna. SKRs miljöchefsnätverk har haft en roll som referensgrupp för regeringsuppdraget. Vid ett flertal tillfällen har vi träffat miljöchefsnätverket för att informera om olika saker och få synpunkter på uppdragets framtagna förslag. SKR har även under 2023 inkommit med tre separata skrivelser med synpunkter avseende regeringsuppdragets resultat. Synpunkterna har beaktats i det fortsatta arbetet.

3.4. Näringsliv

Naturvårdsverket har återkommande möten tillsammans med Svenskt Näringsliv. Under regeringsuppdragets arbete har en lägesrapport från uppdraget varit en stående punkt på agendan. Under 2023 har de som varit intresserade från Svenskt Näringsliv bjudits in till de möten som hållits med de övriga centrala miljöbalksmyndigheterna.

3.5. EUs handlingsplan

Inom EUs handlingsplan har den europeiska myndighetssammanslutningen IMPEL (The European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law) arbetat med ett *Capacity Building and Training Programme*. Problemställningen är snarlik den för det här regeringsuppdraget och slutprodukten ska till viss del leda till samma resultat, det vill säga att skapa enklare sätt att dra nytta av varandras erfarenheter och nå ut med utbildningsmaterial. IMPELs plattform har idag arbetsnamnet *Knowledge and Information Programme* (KIP). Genom avstämningar med projektledaren för KIP konstateras att IMPELs arbetsgrupper är i samma fas som regeringsuppdraget. Deras plattform är inte publicerad, men det finns framtagna illustrationer på hur den framtida plattformen ska se ut och ett arbete pågår med att översätta och göra befintliga stödmaterial mer användarvänliga. Vi kommer att fortsätta att följa det pågående arbetet mot vårt gemensamma mål att tillgängliggöra kunskap och material.

4. Bilagor

- 1 Arbetsmodell för framtagande av den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken som följer av 3 kap. 19 § miljötillsynsförordningen (2011:13)**
- 2 Plan för ökad digitalisering av tillsynsvägledning och tillsyn enligt miljöbalken**
- 3 Konsekvensutredning avseende ett lagstadgat krav på att den personal som utför tillsyn ska ha relevant utbildning och erfarenhet för de uppgifter som ska utföras**
- 4 Plan för fort- och vidareutbildning**